

Betreft: Coalitievorming Provinciale Staten van Zeeland 2023-2027

Aan: De leden van Provinciale Staten van Zeeland,
Secretariaat Coalitievorming 2023

Ovezande, 10 maart 2023

Geachte leden van Provinciale Staten,

Met bijzondere belangstelling volgen wij de ontwikkelingen omtrent de aanstaande verkiezingen voor Provinciale Staten op 15 maart. Het nog vigerende coalitieakkoord 'Samen verschil maken' doet *“een uitnodiging aan iedereen die zich wil inzetten voor Zeeland.”* In dat verband vragen wij graag uw aandacht voor het volgende:

“Onze planetaire grenzen worden op onhoudbare wijze overschreden. De draagkracht van de aarde staat op het spel. (...) De oorzaak van deze problemen komt grotendeels voort uit onze omgang met energie, grond- en voedingsstoffen en materialen. Dit moet dus radicaal duurzamer, met behoud van brede welvaart en aandacht voor leveringszekerheid.”
SER, rapport nr 6, sept 2022

Vorig jaar hebben wij uw staten enige malen geïnformeerd over onze visie en voorstellen voor een fundamentele verduurzaming van de Zeeuwse procesindustrie. Wij verwijzen naar de afschriften van onze briefwisseling met ministers Adriaansens en Jetten en met de Staatsecretaris Heijnen van 2 mei, 17 juni en 1 december 2022 en ook naar de inspraak met aansluitende discussie in de Statencommissie voor Economie van 1 juli 2022.

Kort samengevat:

De Zeeuwse procesindustrie is nog vrijwel volledig gebaseerd op fossiele brand- en grondstoffen. Hiermee is de toekomstbestendigheid van deze bedrijven fundamenteel in het geding.

Denktank Tij heeft onderzocht op welke wijze de drie grootste procesindustrieën (DOW, YARA en Zeeland Refinery) op koers kunnen komen voor de transitie naar duurzaamheid.

Onze studie laat zien dat zeer forse duurzaamheidsresultaten kunnen worden behaald. Zeker ten opzichte van de huidige situatie, maar ook als we de vergelijking maken met de klimaatplannen die de bedrijven een jaar geleden hebben gepresenteerd. Daarnaast kan de toekomstbestendigheid van de 'grote drie' voor de langere termijn aanzienlijk worden versterkt.

De keuze voor circulaire productieprocessen vormt de basis voor het behalen van duurzame oplossingen op het gebied van klimaat, stikstof, energie, grondstoffen en afvalstromen. In het recent door u vastgestelde *“Milieuprogramma 2023-2027 Provincie Zeeland”* heeft u ook niet voor niets als doel in beleid vastgelegd: *“De helft van de grondstoffen die in Zeeland worden gebruikt, is in 2030 hernieuwbaar of al eerder gebruikt.”*

Kiezen voor circulariteit betekent het uit-faseren van fossiele grondstoffen, het gelijktijdig saneren van (klimaat-)emissies en het benutten van afvalstromen voor de creatie van nieuwe grondstoffen. Een industriële procesintegratie tussen de bedrijven is hierbij noodzakelijk en komt ten goede aan de energiebalans, reductie van productiekosten en aan de werkgelegenheid. Het Zeeuwse industrie-complex met bijbehorende infrastructuur en vestigingsruimte is hiervoor bij uitstek geschikt.

Kortom: We staan voor een ingrijpend project dat niet vanzelf tot stand komt. Maar het lijkt zeker realiseerbaar. De haalbaarheid hebben we onderzocht via modelberekeningen, zowel gericht op procestechniek, massastromen, energiebalans, duurzaamheid als op de bedrijfseconomie. De uitkomsten tonen haalbare en perspectievolle voorbeelden die positief scoren op de sleutelcriteria van duurzaamheid, economie en geopolitiek.

Afgelopen jaar hebben we onze visie doorgesproken met deskundigen (o.a TNO - circulaire economie), overheden (provincie Zeeland, ministerie van EZK, ministerie van I&W), milieuorganisaties (Urgenda, Milieudefensie, ZMf), het havenschap NSP, platform SDR, en vanzelfsprekend met de betrokken bedrijven Dow, Yara en Zeeland Refinery. Deskundigen van TNO bleken "positief verrast" en onderschreven het belang. Elk gesprek leidde tot aanpassingen en verbeteringen. Ook is duidelijk dat er drempels en vragen zijn en dat verdere uitwerking nodig is. Centrale conclusie uit al deze gesprekken is dat de gekozen visie inhoudelijk onbetwist is, de resultaten positief scoren en dat de uitvoerbaarheid kansrijk lijkt. Voor onze provincie Zeeland zou het een forse impuls geven aan de toekomstbestendigheid van de 'grote drie' en aan de Zeeuwse haven-economie in bredere zin.

Maar, zoals gezegd, het gaat niet vanzelf. De noodzaak én de urgentie om een circulaire Zeeuwse economie te verwezenlijken nopen tot een gedegen plan van aanpak dat de systeemverandering in de praktijk vaart gaat geven. Wij pleiten ervoor om de visie van Tij hiervan integraal onderdeel te laten uitmaken. Vanuit haar brede verantwoordelijkheden voor de energietransitie, ruimtelijke kwaliteit en klimaatbeleid dient de regie voor dit plan in handen van de Provincie Zeeland te liggen. Eventueel kan deze worden gedelegeerd aan iemand met statuur in de circulaire economie. Een coördinerende en stimulerende kracht die vanuit een onafhankelijke positie en een overstijgend belang in overleg met de partijen dit innovatieve proces verder kan brengen.

Graag zijn we bereid tot een nadere mondelinge toelichting over achtergronden en uitwerking.

Met vriendelijke groet,

Hoogachtend,

Ad Phernambucq, Ovezande
Gert van der Slikke, Goes
Roel Adriaansens, Terneuzen,
Thom van Riet, Middelburg
Tjeu van Mierlo, Ovezande

Tij - Denktank voor duurzame procesindustrie in Zeeland,
www.tij.nu / Oud Ovezandseweg 2A, 4441 TG, Ovezande
contact: Thom van Riet / bamboe@zeelandnet.nl / 06-36122901